

نوروز بایرامی / بایرامیدی، گنجه قوشی اوخوردی

سنت‌ها و رسم‌هایی که سینه به سینه از دوردست‌های تاریخ به امروز رسیده‌اند و نوروز یکی از ماندگارترین این سنت‌هاست که مانند هزاران سال پیش همچنان پویا و زنده در زندگی ایرانیان متبلور است.

سنت‌ها و رسم‌هایی که سینه به سینه از دوردست‌های تاریخ به امروز رسیده‌اند و نوروز یکی از ماندگارترین این سنت‌هاست که مانند هزاران سال پیش همچنان پویا و زنده در زندگی ایرانیان متبلور است.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، حال و هوای نوروزی در آذربایجان شرقی با گذشتن از پانزدهم اسفند که می‌گویند به زمین نفس می‌آید، پیدا می‌شود و خانواده‌ها اغلب آغاز می‌کنند به خانه تکانی برای آماده شدن در ایام نوروز و وارد گشتن به سال جدید و فصل زنده شدن دوباره طبیعت. خانواده‌ها و به ویژه خانم‌های خانه‌دار در این ایام روزهای پر جنب و جوشی را پشت سر می‌گذارند تا خانه را برای اهل خانه در روزهای عید و دید و بازدید فامیل و آشنایان آماده کنند.

خرید هدیه چهارشنبه آخرسال (آخر چارشنبه لیق) برای تازه عروس‌ها که دوران نامزدی را می‌گذرانند و هنوز به خانه شوهر نرفته‌اند، از آداب و رسوم است که بعد از سالیان طولانی همچنان در آذربایجان شرقی مرسوم است.

چهارشنبه آخرسال در آذربایجان، آداب و رسوم دیگری نیز دارد که خرید آجیل چهارشنبه‌سوری و اسباب بازی برای بچه‌ها و «شال سالاماق» (آویزان کردن شال)؛ از آن جمله‌اند و اینکه مورد آخری درحال حاضر بیشتر در مناطق روستایی مرسوم است.

بایرامیدی، گنجه قوشی اوخوردی

آداخلی قیز بیگ جورابین توخوردی

هرکس شالین بیر باجادران سوخوردی

آی نه گوزل قایدادی شال سا للاماق

بیگ شالینا بایراملغین باغلاماق

بچه که بودیم چهارشنبه آخرسال به واسطه خوردن آجیل چهارشنبه‌سوری، خرید اسباب بازی و جمع شدن دور کرسی و کنار اعضای خانواده و فامیل حال و هوای دیگری داشت. بقالی‌ها اغلب از چند روز مانده به چهارشنبه آخر سال و تا رسیدن عید بساط آجیل چهارشنبه‌سوری را در داخل و گاهی هم بیرون مغازه پهن می‌کردند که بر زیبایی مغازه‌ها می‌افزود. این کار امروزه با وجود آجیل فروشی‌های متعدد در سطح حداقل شهرهای بزرگ متداول نیست و کمتر به چشم می‌خورد.

«شال سالاماق» نیز که زمانی در شهر تبریز مرسوم بود، امروزه به دلیل به هم خوردن تناسب ساختمان‌ها در کنار همدیگر از بین رفته و بیشتر در مناطق روستائی که پشت بام آنها اغلب به یکدیگر راه دارند متداول است.

در لحظه‌های تحویل سال اغلب خانواده‌های آذربایجانی همانند دیگر هموطنان با گسترانیدن سفره هفت سین، سعی می‌کنند دور هم جمع شده و سال جدید را در کنار یکدیگر آغاز کنند.

در روز عید، دید و بازدیدها اگر موقع تحویل سال روز باشد، بلافاصله بعد از تحویل سال و در غیر اینصورت از هنگام صبح فردا آغاز می‌شود و مرسوم است که ابتدا کوچک‌ترها به دیدار بزرگ‌ترهای خانواده می‌روند و بعدها هم بالعکس، که دید و بازدیدها تا سیزده نوروز ادامه می‌یابد.

مردم و به ویژه بچه‌ها و جوانان در روز عید نوروز لباس‌های نو و تمیز می‌پوشند و رفتن به خانه‌های کسانی که تازه در گذشته داشته باشند و چهلم فوت آنها سپری شده باشد، از آداب و رسوم روز عید است. دادن عیدی به بچه‌ها نیز از آدابی است که برای آنها بسیار شیرین و خاطره انگیز است. در گذشته‌ها هدیه دادن تخم مرغ پخته رنگ کرده به بچه‌ها از سوی مادر بزرگ‌ها معمول بود، ولی امروزه حداقل در شهرهای بزرگ چندان به چشم نمی‌خورد.

در ایام تعطیلات نوروزی بسیاری از هموطنان به ویژه آنها که قوم و خویشی در این منطقه از سرزمین پهناور ایران دارند، به آذربایجان شرقی سفر می‌کنند و ایام تعطیلات نوروزی را در آن می‌گذرانند. به ویژه در سال‌های اخیر با وجود آزادراه پیامبراعظم که مسافران نوروزی آذربایجان شرقی را همانند دیگر فصول سال چند برابر کرده است.

آذربایجان شرقی به مرکزیت شهر کهن تبریز با 46 هزار و 930 کیلومتر مربع وسعت و حدود سه میلیون 500 هزار نفر جمعیت در ناحیه شمال غربی ایران واقع شده است و به دلیل شرایط مناسب و مطبوع آب و هوایی و وجود آثار ارزنده و مهم تاریخی، دیدنی و طبیعی از ظرفیت‌های قابل توجه برای گردشگران در تمام فصول سال و از جمله ایام تعطیلات نوروزی برخوردار است.

وجود مراکز تفریحی و اقامتی، قلعه‌های باستانی، مساجد تاریخی زیبا و باشکوه و کلیساها، تپه‌های باستانی متعلق به دوره‌های مختلف تاریخی، جاذبه‌های طبیعی و موزه‌های متعدد و مراکز فرهنگی از جمله مزیت‌های گردشگری آذربایجان شرقی برای مسافران نوروزی به شمار می‌روند.

بدون شک ایام تعطیلات نوروزی فرصت مناسبی است تا هموطنان ساکن در استان‌های مختلف ضمن دیداری از استان آذربایجان شرقی و شهر کهن تبریز مرکز مبارزات سیاسی و اجتماعی در طول تاریخ، با جنبه‌های مختلف تاریخی و اجتماعی آن آشنا شوند.

مراغه، آذرشهر، ورزقان، اسکو، اهر، بناب، تبریز، جلفا، شبستر، عجب‌شیر، کلیبر، مرند، میانه، سراب، هریس، هشتروند، بستان آباد، ملکان، هوراند، خداآفرین و چارویماق جمله شهرستان‌های آذربایجان شرقی هستند که هموطنان می‌توانند به آنها در ایام تعطیلات نوروزی سفر کنند.

«مسجد کبود»، «بنای ارک»، «بازار تبریز»، «مسجد جامع»، «خانه مشروطه»، «مقبره الشعرا»، «آرامگاه دوکمال»، «بقعه عون بن علی»، «تفرجگاه ائل‌گلی»، «موزه آذربایجان»، «موزه شهر»، «بقعه صاحب‌الامر»، «خانه‌های قدیمی» و «بقعه سید حمزه» از جمله آثار تاریخی و دیدنی شهر تبریز هستند که هموطنان می‌توانند از آنها دیدن کنند.

«روستای صخره‌ای کندوان» در شهرستان اسکو، «کلیسای سنت استیپانوس» در شهرستان جلفا، مقبره اوحدی مراغه‌ای، گنبدغفاریه، مقبره آق‌الار، گنبد سرخ، گنبد کبود در مراغه، مقبره شیخ شهاب‌الدین اهری در اهر، قلعه بابک در کلیبر، قلعه ضحاک در هشتروند و مناطق آینالی و چیچکلی در شهرستان‌های کلیبر و ورزقان و امامزاده‌ها، مساجد، کلیساهای متعدد، قلعه‌ها، موزه‌های مختلف و جاهای دیدنی دیگر از جمله آثار دیدنی و تاریخی آذربایجان شرقی به شمار می‌روند.

برای سفر به استان آذربایجان شرقی از طریق آزادراه زنجان - تبریز، فرودگاه بین‌المللی تبریز و راه‌آهن ناحیه آذربایجان شرقی، می‌توان از امکانات حمل و نقل جاده‌ای، هوایی و ریلی موجود استفاده کرد.

میهمانان نوروزی استان آذربایجان شرقی با توجه به وجود هتل‌ها و مهمانپذیرهای متعدد و تسهیلات اقامتی دیگر که تدارک دیده شده است، به لحاظ امکان اقامتی مشکل نخواهند داشت.

انواع غذاهای محلی مثل چلوکباب مخصوص، کوفته تبریزی، ششلیک و انواع آش از معروفترین غذاهای محلی آذربایجان شرقی در خدمت میهمانان نوروزی این استان به شمار می‌روند.

فرش و تابلو فرش و دیگر صنایع دستی، آجیل و شیرینی جات مخصوص تبریز از جمله سوغاتی‌های آذربایجان شرقی برای میهمانان نوروزی هستند.

نگارنده: محمد حسن علملو